

Nova vodstva

Ta mesec tečejo volitve v občinskih organizacijah ZK, torej tudi v naši. Izteklo se je namreč dveletni (in še nekaj več) mandat vodstvom občinske organizacije ZK v naši občini, in to občinski konferenci ter njenim izvršnim organom — komiteju in komisijam. Po drugi strani pa že nekaj časa evidentiramo nove kandidate za vsa ta vodilna telesa in pred nedavnim smo v organizacijah ZK tudi že izvolili člane občinske konference, ki se bo prav tako, kakor pričakujejo, sešla že do konca tega meseca, ko bodo izvolili še nje-ne izvršne organe — komite in komisije ter sprejeli delovni program za naslednje obdobje (mandat).

To je zagotovo velik dogodek, mimo katerega ne moremo neprizadeti. Nasprotno, ob njem se moramo ustaviti dlje kakor sicer ob takšnih dogodkih in malo globlje pogledati v preteklost ter na tej podlagi videti vsaj obrise neposredne vizije, ki jo bomo v naši občinski organizaciji ZK uresničevali v naslednjih dveh letih. Zato velja najprej reči, da je imela zveza komunistov v zadnjih dveh letih v naši občini vidno vlogo v vsem njenem življenju in da je, drugače kakor v obdobju pred tem, vsestransko vplivala na nekatera gibanja in akcije, četudi, kritično povedano, ne na vsa. Povedati moramo, da je ZK povečala svoj vpliv v proizvodnem delu in da so organizacije ZK v delovnih organizacijah dobile svoje pravo mesto, četudi se še vedno srečujejo z odpori in zavorami, ki se na primer »tiho« kažejo v zvezi z uresničevanjem ustavne reforme. Toda tega ne gre jemati dobesečno, kajti življenje je takšno, da se tega zavedamo in na to pripravimo. To pa je zagotovo prevladalo v organizacijah ZK v gospodarstvu.

Zdi pa se, da zveza komunistov ni dovolj prodrla na druga področja življenja, predvsem v kulturo in umetnost. Res, kulturne in

(Nadaljevanje s 1. strani)

zdaj, v tem kritičnem času, še bolj kritična. To najbolje potrjujejo primeri tistih OZD in TOZD, ki so že registrirane in kjer naloge niso tako težavne kakor pri drugih, ker že imajo kolikor toliko dobre osnove, na katerih bodo lahko v tem trenutku in na sedanji ravni naših (ustavnih) odnosov precej dobro in precej hitro delale. Težje bo tam, kjer morajo od začetka in kjer so razprave trajale lep čas, pa še vedno niso končane ali slabo. Tu bo precej improvizacij in naglice, kar bo zahtevalo nove akcije.

Kar pa zadeva odgovornost, velja o njej razpravljati prihodnje leto na dva načina: prvič, načelno, se pravi, proučiti vse izkušnje in vse pojave, ki so spremljali ta prizadevanja, bodisi negativne bodisi pozitivne, in to, da se razumemo, odkrito, brez vsakršne razvodenitve in drugič, posamično in kolektivno, pri tem pa ugotoviti, zakaj smo zašli v »časovno stisko« prav na koncu »poti« in zakaj nismo o tem razmišljali že tedaj, ko je bilo časa še dovolj. Seveda, pri tem moramo biti dosledni.

umetniške manifestacije tečejo bolj ali manj na mestni ravni, vendar to ne pomeni, da smejo teči brez našega vpliva, še manj pa naj bi to pomenilo, da nismo soodgovorni za te manifestacije, kaj nosijo v sebi in kaj izžarevajo. Soodgovornost je očitna in se je ne moremo otresti. Zato je tudi važno ugotoviti, da doslej na teh področjih nismo bili dovolj in močnejše navzoči in da moramo o tem v naslednjem obdobju ne samo več razmišljati, ampak tudi sodelovati. Sicer se lahko zgodi, da to resnično pomembno področje oddaljimo od njegovih življenjskih tal in ga spravimo (objektivno) v položaj elitizma in »samorastništva«, kar bi lahko bilo usodno.

Da se to ne bi zgodilo, moramo o teh stvarih razmisliti že zdaj, na začetku »nove« poti, pravzaprav novega dela poti, in ugotoviti, da smo v tem burnem obdobju po 21. seji predsedstva ZKJ, pismu tovariša Tita in izvršnega biroja ter 29. seji CK ZKS največ pozornosti posvetili proizvodnji, proizvodnim odnosom in delu, zato pa smo zamujali na drugih področjih. Ne, to ni kritika, ampak samo ugotovitev, ki pove, da na vsa področja nismo mogli niti seči, ker nam je preprosto zmanjkovalo predvsem časa. Naša naloga je zdaj, da to popravimo.

Seminar o SLO

Kritična situacija na Bližnjem Vzhodu je v precejšnji meri posegla v normalni tok življenja marsikatero dežele, seveda tudi naše. Dnevi, ko je ves svet zadrževal dihanje in prisluškoval rožljanju z orožjem, so tudi nam prinesli prenekatero dragoceno izkušnjo, ki nam bo omogočila v bodoče še učinkovitejše akcije. Predvsem smo lahko na konkretni situaciji preverili naše organizacijske sposobnosti in odkrili tudi nekatere pomanjkljivosti, ki jim doslej nismo posvečali dovolj pozornosti. Občinski svet zveze sindikatov se je zato odločil, da v januarju priredi seminar za člane izvršnih odborov OOS, na katerem bodo spregovorili o vlogi sindikatov v pripravi na SLO, vojaško-politični situaciji v svetu, vlogi OZD v pripravi na SLO ter o družbeni samozaščiti in splošnem ljudskem odporu. Predvajali bodo tudi dva strokovna filma na to temo. Za seminar vlada veliko zanimanje, saj se ga bodo udeležili mnogi strokovnjaki, sam izbor tega pa zagotavlja izredno zanimivo vsebino predavanj. Predvsem bodo na seminarju spregovorili o vprašanjih, ki bi jih najpreprosteje označili kot sestavni del prizadevanj za podružbljanje SLO, kar pomeni, naj bi vsak delavec poznal koncept in se vanj tudi sam aktivno vključeval.

Dobri rezultati

Rezultati periodičnih obračunov za tretje trimesečje kažejo, da se ugodna dinamika, ki smo jo ugotovili že v prvem polletju, nadaljuje. Tako je rast celotnega dohodka in porabljenih sredstev precej nad republiškim povprečjem. Celotni dohodek, ki se je v republiškem merilu povečal za 24 odstotkov, se je v občini povečal za 31 odstotkov, medtem ko je dohodek porasel za 21 odstotkov, torej v enaki meri kot v prvem polletju.

Nesorazmerje med porastom celotnega dohodka in rastjo dohodka je posledica izredno visoke udeležbe porabljenih sredstev v celotnem dohodku. Rast porabljenih sredstev se v letošnjem letu pojavlja predvsem zaradi novih predpisov o ugotavljanju vrednosti zalog in predpisov o odpisovanju terjatev, ki v določenem času niso bile izterjane. Ti ukrepi so imeli velik vpliv na šišensko gospodarstvo, ki v znatni meri kreditira delovne organizacije izven občinskega področja.

Število zaposlenih se je glede na enako obdobje v lanskem letu povečalo le za 3,3 %, medtem ko je to povečanje v republiki znašalo 4 odstotke. Torej tu rahlo zaostajamo za republiškim povprečjem, kar pomeni, da je na območju občine večje pomanjkanje delovne sile, zlasti v gradbeništvu, kovinski industriji in tudi na področju gostinstva.

Povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega je dosegel znesek 2.153 dinarjev in je za 14,6 odstotka višji kot v enakem obdobju lani. V Sloveniji je znašal povprečni mesečni osebni dohodek 2.075 dinarjev in ima 14 odstotni porast. Iz tega sledi, da so povprečni osebni dohodki šiškarjev nekoliko višji od dohodkov povprečnega Slovenca, ugotovimo pa lahko tudi, da je trend rasti v naši občini nekoliko hitrejši. Ne smemo pa seveda pozabiti, da so se povečali tudi življenjski stroški, in sicer kar za 20,1 % v primerjavi z enakim obdobjem lani, cene na drobno pa za 17,5 %.

Notranja delitev dohodka, to je delitev na osebne dohodke in ostanek dohodka, se je nekoliko poslabšala. V lanskem letu je ostanek dohodka znašal 36 % dohodka, letos pa samo še 34 %.

Zelo vzpodbudni rezultati so bili doseženi na področju likvidnosti. Od polletja naprej v Šiški ni bilo gospodarske organizacije, ki bi imela blokirani žiro račun. Terjatve so se glede na stanje 3. 9. 1972 povečale le za 6 %, obveznosti pa celo znižale za 16 %. Razmerje med terjatvami in obveznostmi, ki je v lanskem letu znašalo 100:56, znaša letos 100:45. To pomeni, da so obveznosti našega gospodarstva več kot za polovico manjše kot terjatve do drugih.

Vsi ti rezultati, ki izhajajo iz analize poslovanja našega gospodarstva, kažejo, da je med njimi veliko več pozitivnih pokazateljev in smo zaradi tega lahko zadovoljni. Lahko zapišemo, da so delovne organizacije na območju naše občine dobro gospodarile, izjeme so le redke in z vso pravico lahko pričakujemo, da bomo tudi v bodoče premagovali težave, ki se bodo seveda še pojavljale.

Ne moremo mimo ugotovitve, da so zakonski predpisi, zlasti še tako imenovani »likvidnostni paket«, ugodno vplivali na razvoj našega gospodarstva, kar pomeni, da je le-to postavljeno na trdnih temeljih zdravega gospodarjenja, saj so prav ti predpisi nekaterim povzročali veliko težav in so jih morali zakonodajalci v prvem polletju celo omiliti. B. J.

Skupne naloge

Na 46. seji predsedstva ZKJ kakor še na nekaterih sestankih v republiški konferenci SZDL Slovenije so poudarili, da moramo več skrbí posvetiti delovanju družbenopolitičnih organizacij, predvsem socialistični zvezi, sindikatom, mladini itd. To ni ostalo samo pri ugotovitvi ali sugestiji, ampak so na seji predsedstva in na drugih zbiorih oblikovali o tem tudi sklepe, zato je potrebno na tem mestu opozoriti, da veljajo ti sklepi tudi za nas. To pa pomeni, da morajo zveza komunistov na eni strani in tudi same družbenopolitične organizacije na drugi posvetiti več pozornosti poglobljanju in uresničevanju teh sklepov. Žal doslej nismo opazili kakšne večje zavzetosti na tem področju, četudi postaja ta naloga iz dneva v dan bolj in bolj imperativ.

Naloge, ki so pred našo skupnostjo na tej stopnji zgodovinskega razvoja, to pa so predvsem naloge, ki jih nalaga uresničevanje nove ustave, zahtevajo, da se vse subjektivne sile naše družbe domala enako angažirajo za njihovo uresničenje. Zato ne bi bilo niti smotno niti umestno, ko bi samo zveza komunistov prevzemala te naloge, jih sama tudi uresničevala, četudi je, o tem ni nobenega dvoma, avantgarda naše družbe, predvsem delavskega razreda. Nasprotno, v to akcijo moramo vključiti vse subjektivne sile naše skupnosti, posebno tiste, ki so organizirane in ki se, odkar obstaja program ZK, tudi bojujejo za njegovo uresničenje. In te sile, kakor ZK, stojijo v prvih vrstah boja za našo samoupravno družbo, za poglobljanje samoupravljanja, kar pomeni, da se vsi skupaj bojujemo

(Nadaljevanje na 3. strani)

za to, da bo človek osvobojen mnogih vezi in utesnjenosti. Zato, če je tako, dobivajo komunisti v teh naporih pomembno nalogo, postati morajo, kolikor niso, pravi družbenopolitični delavci, toda prav tako dobiva nalogo tudi delovni človek — samoupravljalec, ki mora skupaj z drugimi delati za jutri, ko bo več tako demokracije kakor tudi blaginje.

Zato pričakujemo, da bomo na te naloge v novi količinski opredelitvi kmalu naleteli tudi v naših programih.

Premalo žensk

Ob razpravah o osnutkih obeh ustav je bila hkrati izvedena tudi široko organizirana akcija evidentiranja možnih kandidatov za člane delegacij in svete družbenopolitičnih skupnosti. V tej akciji, delno pa že prej, je bilo v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih evidentiranih 618 možnih kandidatov na območju občine Ljubljana Šiška. Od tega so organizacije združenega dela izpolnile 478 popisnic — v gospodarskih delovnih organizacijah 435, organizacijah družbenih dejavnosti in uprave 43; krajevne konference SZDL so evidentirale 113 kandidatov, ostale družbenopolitične organizacije, društva in drugi predlagatelji pa so prispevali skupaj 27 možnih kandidatov.

Od 618 evidentiranih je 20 odstotkov mlajših od 27 let, 23 odstotkov je med njimi žena, 62 odstotkov neposrednih proizvajalcev, 30 odstotkov ljudi z vodilnih položajev ter 8 odstotkov z vodilnih delovnih mest, obrtnikov, kmetov, študentov, upokojencev in ostalih. Od vseh evidentiranih je 88,5 odstotka možnih kandidatov takih s srednjo, višjo in visoko šolo ali pa so kvalificirani oziroma visokokvalificirani delavci. V krajevnih skupnostih je ta izobrazbena struktura še višja — kar v 93 odstotkih zasledimo takšno izobrazbeno raven. Povprečna starost vseh evidentiranih je 40,5 let. Nekoliko mlajše kandidate so predlagali v organizacijah združenega dela (povprečna starost 37,7 let), starejše pa v krajevnih skupnostih (povprečje 43,3 leta).

40 odstotkov evidentiranih je članov ZK, 13 odstotkov kandidatov pa je iz vrst udeležencev NOB. Določene razlike v vseh navedenih podatkih oziroma v strukturi evidentiranih kandidatov lahko opazimo med tistimi iz organizacij združenega dela in drugimi iz krajevnih skupnosti. Pomanjkljivosti, ki jih odražajo popisnice iz krajevnih skupnosti, so predvsem naslednje: manj je mladih in žensk, povprečna starost je višja, manj je neposrednih proizvajalcev. Po drugi strani pa je v krajevnih skupnostih evidentiranih več možnih kandidatov iz vrst vodstvenih in vodilnih ljudi, kar je do neke mere razumljivo, saj občani iz teh struktur po ustavnih določilih ne morejo biti člani delegacij v delovnih organizacijah, kjer so zaposleni. V krajevnih skupnostih lahko zasledimo tudi več članov ZK (50 %), ki jih je med kandidati iz organizacij združenega dela le 36 odstotkov. V OZD je okrog 8 odstotkov kandidatov bivših udeležencev NOV, v krajevnih skupnostih pa 35 odstotkov.

Ko analiziramo dosedaj izpolnjene popisnice oziroma podatke, ki so nam na voljo, lahko ugotovimo, da so bili storjeni pomembni kvalitativni premiki glede sestave bodočih delegacij in skupščinskih teles, tako glede starostne in kvalifikacijske strukture, kot tudi glede udeležbe neposrednih proizvajalcev.

Vsi nosilci predvolilnih priprav v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in drugje bodo morali vložiti v to akcijo še več naporov, kajti rezultati še vedno niso zadovoljivi. Predvsem je kritično skupno število evidentiranih kandidatov, ki je še premajhno, omenili pa smo že slabo strukturo, zlasti v zvezi z zastopanostjo mladih in žensk. Pred nami je še dosti dela, akcijo evidentiranja moramo speljati dosledno in učinkovito, tako da bomo pripravljeni na spomladanske volitve.

M. Z.

Čas in načrti

Kakor vsako leto tudi letos izdelujemo letne načrte, tako za občino kakor za vsako TOZD, vsako OZD itd. Zato pričakujemo, da bodo letni načrti v primerjavi z dosedanjimi vsebinsko bogatejši in še bližji vsakemu posamezniku in vsakemu kolektivu. Ko to pravimo, pričakujemo, da bo tudi aktivnost v zvezi z izdelavo načrtov vsestranska, da načrti kot dokumenti ne bodo samo ali v glavnem skrb občinske administracije ali strokovnih služb v podjetjih. Nasprotno, pričakujemo, da se bodo o načrtu na široko posvetovali v vsem združenem delu v občini, da bo načrt zares odseval prizadevanja in cilje naše občinske skupnosti, ki se prek tega vsestransko vključuje tudi v širše skupnosti — od mesta do federacije.

Za takšna pričakovanja obstaja več razlogov. Tako rekoč še včeraj smo razpravljali o ustavi, danes pa že govorimo o občinskem statutu, o samoupravnih sporazumih o združevanju TOZD v OZD ter o njihovih samoupravnih sporazumih in statutih. Te razprave niso bile samo slučajna vmesna postaja na naši poti, ampak je bila to tudi pot kako preseči že doseženo in se vključiti v ustvarjanje večje kakovosti, za večjo ustvarjalno vlogo dela, delavca, delavskega razreda in vseh subjektivnih sil v družbi. Ko to pravimo, pa mislimo na potrebo, da moramo letne načrte izpostaviti od prve črke in prve številke do pike na koncu sprejetja nenehnemu vplivu vse naše občinske skupnosti. Vemo, da je to veliko delo, toda hkrati tudi vemo, da je neodložljivo. Zavedamo se, da se staro na vse kriplje hoče obdržati, toda zavedamo se tudi, da ga moramo premagati in če to naredimo danes, bo jutri veliko lažje šlo nam vsem. Zato moramo o letnem načrtu (ali načrtih) razmišljati skoraj na vseh ravneh, v vseh institucijah, in to ne samo formalno, da z nekaj nejasnimi številkami in skopimi mislimi izrečemo končno oceno, ki pomeni zeleno luč, ampak da obliko v največji možni meri podredimo vsebini. To pomeni: ne samo zbori volilcev in objavljane načrta (tu mislimo na občinskega), kar je pravilno, ampak se tudi potruditi, da načrt obrazložimo, ga približamo delovnemu človeku, proizvajalcu in samoupravljalcu, da bo lahko rekel: »To je dobro, to pa ne.«

Ne bomo pozabili

V nedeljo, 16. decembra, so na proleđu vojašnice Borisa Kidriča v Sentvidu odkrili spominsko ploščo z besedilom: »V tej stavbi je bilo 1941—42 nemško zbirno taborišče za slovenske izgnance v Srbijo, Hrvaško, Bosno in Nemčijo. Do osvoboditve so bili tu gestapovski zapori.« V imenu vseh prisotnih in preživelih izgnancev in v imenu komisije za zgodovinsko dejavnost naše občinske skupščine je ploščo odkril tovariš Anton Kreč z Rašice.

Na slovesnosti je spregovoril tudi dr. Tone Ferenc, ki je med drugim dejal: »Kruho izgnani od doma, brezobzirno oropani vsega svojega imetja, ponižani in zaničevani, nasilno odtrgani od rodne grude, so bili slovenski izgnanci ves čas z močnimi vezmi povezani z bojujočo se domovino. Primer usode slovenskega naroda v osvobodilni vojni jugoslovanskih narodov in narodnosti je pokazal, da več kot številčnost nekega naroda pomenita njegova enotnost, trdnost in odločnost...«

Na koncu je tovariš Ferenc zagotovil, v imenu vseh pregnancev, da nas bo spominska plošča vedno spominjala na hude dni, na to, kaj pomenijo v največji stiski naroda in posameznika domovina, materina beseda in svoboda. Utrjevala nam bo zavest, da to niso le zvaneče besede, temveč veliko bogastvo, ki ga bomo branili, če bi nam ga hotel kdo še kdaj odvzeti.

J. Z.

NAŠI KLICAJI!!

Pozabljeni Vodnik

Ljubljana, metropola Slovenije, nima niti enega muzeja posvečenega našim kulturnim možem. Eden od najbolj zaslužnih slovenskih kulturnikov je pač naš prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik, ki ima svojo rojstno hišo prav v Šiški, kjer še stoji kamnita miza na Vodnikovi cesti. — Pred dobrim letom je sprožila misel o odkupu vsaj ene spominske sobe novinarka DELA — Albina Podbevšek. Napisano je bilo, prebrali smo, a uspeha ni bilo nobenega. Tako je to, nič se ne ukrene, piše pa se o problemu preveč...

Turistično društvo Šiška je sklicalo pred dobrim mesecem sestanek nekaterih turističnih društev občine Šiška, ki so se ga udeležili še člani TD Medvode in TD Zbilje. Poleg drugih problemov smo se dotaknili tudi važnega vprašanja, čemu se še ni dosedaj, po 28 letih svobode, uredila vsaj spominska soba v rojstni hiši Valentina Vodnika. Poudarjam, da mnogi njegovi rojaki, Ljubljančani, ne poznajo literarnega dela prvega slovenskega pesnika. Poznajo ga le po Vodnikovi cesti, po Vodnikovi šoli ter po plošči na njegovi hiši. To je pa premalo!

Naj navedem, za ilustracijo, koliko naših literarnih mož ima že svojo spominsko sobo ali celo hišo! France Prešeren na Vrbi, Simon Gregorčič na Vršnem, Ivan Cankar na Vrhniki, Oton Župančič na Vinici, Josip Jurčič na Muljavi, Alojz Gradnik v Medani in še drugi. Na sestanku je bil izglasovan predlog, naj bi se TD Šiška povežalo z vsemi kulturnimi ustanovami, kakor z Zavodom za spomeniško varstvo, Slavističnim društvom in Društvom književnikov. Morda bi našli razumevanje pri osnovnih in srednjih šolah, da bi sodelovale pri tej kulturni akciji. Spominjam se še, da smo pred drugo svetovno vojno zbirali po šolah po 1 dinar za odkup Prešernove hiše in ureditve spominske sobe. Pisatelj Franc Finžgar sam je bil blagajnik tega odbora za odkup Prešernove hiše. Predvojni dinar ni bil majhen denar in akcija je v povezavi z vsemi šolami Slovenije — uspela.

Zato bi bilo predvsem treba najti razumevanje ali skupno besedo pri naših že imenovanih ustanovah in drugih kulturnih organizacijah in preiti k tej pomembni in zgodovinski akciji: naša razvijajoča se Ljubljana, naj že vendar odpre svojemu prvemu slovenskemu pesniku — ljubljanskemu rojaku — vsaj spominsko sobo, če ne že Vodnikov dom, v obliki spominskega muzeja, kakor ga imajo drugi kulturni možje na našem podeželju. To pa, menim, da ni tako težak problem — za našo slovensko metropolo!

Stanko Skočir